

STINGEREA OBLIGAȚIILOR

PLANUL

1. Stingerea obligațiilor

2. Modurile de stingere a obligațiilor *per exceptionem*

a. *Compensatio*

b. *Pactum de non petendo*

c. *Transactio*

d. *Praescriptio temporalis*

e. *Ajungerea la termenul extinctiv*

f. *Împlinirea condiției extinctive*

3. Modurile de stingere a obligațiilor *ipso jure*

a. *Solutio* (plata)

b. *Confusio* (confuziunea)

c. *Impossibilium nulla obligatio*

d. *Iertarea de datorie*

Încheiere

Bibliografie

1. Stingerea obligațiilor

Avem modurile commune și cele excepționale de stingere a raporturilor obligaționale, indiferent care va fi sursa respectivă a raportului: - delict; -contract; -evasidelict; -evasicontract;

Atît în trecut cît și în prezent deosebim două faze de existență a obligațiilor:

- faza de creanță, fază în cuprinsul căreia debitorul datorează ceva creditorului, fază în care protagoniștii se află „față în față”, în așteptarea executării creanței născute dar neîndeplinite.
- faza de execuție, fază în cursul căreia, dacă debitorul nu și-a îndeplinit în mod voluntar, sarcinile izvorîte încă din prima fază, creditorul, prin forța de constrîngere a statului, va putea să-și vadă realizată creanța pe seama patrimoniului debitorului său (și, uneori, chiar asupra persoanei debitorului).

jus actionum. - este puterea de constrîngere recunoscută creditorului este legată într-o indelebilă manieră Știm că o obligație se stinge prin pura forță a pricipiului proclamat încă din Epoca Clasică romană.

Stingerea de plin drept a obligației, tot prin forța unui clasic principiu de drept, elimina orice posibilitate de renaștere a sa. Nu la fel stăteau lucrurile în privința obligațiilor stinse pe cale excepțională, cum ar fi : - printr-un *pactum de non petendo* (pact remisoriu); - prin efectul prescripției extinctive;

- pe calea unei tranzacții (*transactio*).

O deosebire există în procedura comună, formulară *Judicia ordinaria* și anume între modurile *ipso jure* (*dejus civile*) și cele pretoriene, honorare (*per exceptionem*) de stingere a raporturilor obligaționale.

Indiferent de nuanțele lor (*in personam sive in rerh*), modurile excepționale, nu au decît calitatea de a paraliza acțiunea intentată de către reclamant.

Sub raportul izvoarelor de drept ale **modurilor de stingere a obligațiilor**, între acelea *exceptionis ope* și cele *ipso jure* se observă diferența dintre dreptul pretorian, honorar (excepțiile fiind sancționate prin edicte pretoriene), pe de o parte, și acțiunile legii (sancționate de normele scrise ale legilor adunărilor populare), pe de altă parte.

Pentru a putea tratarea modurilor propriu-zise de stingere a obligațiilor, va trebui să observăm care erau premisele acestor modalități de stingere în ipoteza în care liberarea debitorului nu se realiza prin plata celor datorate. Esența cunoașterea acestor consecințe constă în aceea că romanii ajunseseră să distingă, între faza de creanță și aceea de execuție a unei obligații.

2. Modurile de stingere a obligațiilor *per exceptionem*

În literatura de specialitate întâlnim , unele moduri de stingere a obligațiilor în dreptul roman pe cale excepțională (per exceptionem). În continuare ne vom opri asupra următoarelor moduri speciale de stingere a obligațiilor:

- compensația stricto sensu ; - pactum de non petendo; - tranzacția (transactio);
- prescripția extinctivă; - ajungerea la termenul extinctiv; - împlinirea condiției extinctive.

a. Compensatio

Instituția compensației este imputațiunea unei datorii și a unei creanțe, una asupra celeilalte.

Această instituție de la apariția ei decade pînă în epoca lui Justinian care o reabilitează, cu scopul vădit de-a mai oferi un instrument util de stingere a obligațiilor în cadrul acțiunilor reale; în prezent compensația este folosită cu succes, cu atît mai mult cu cît raporturile reale dintre părțile raporturilor obligaționale s-au complexificat. Încercăm sa vedem ce se urmărea, prin compensație.

Punerea la dispoziția debitorului a unei excepții în apărare împotriva reclamantului care are, față de el, tot o datorie lichidă, ajunsă la termen și de aceeași natură în primul rînd. Însă să observăm că județul avea posibilitatea de-a nu ține cont de compensația cerută de către pîrît. El putea să respingă excepția invocată pentru un motiv precum acela al existenței unei alte hotărîri judecătorești care consacrase:

- fie non-existența vreunei creanțe ; - fie stingerea fostei creanțe

Și în al doilea rînd, scopul urmărit de părți prin compensație este același în toate acțiunile, fie ele personale sau reale, de drept strict sau de bună-credință. Dacă a fost efectuată din eroare compensația, pe calea unei *condictio indebiti*, partea interesată putea cere repetițiunea plății, inclusiv a daunelor-interese, dat fiind că, prin compensație se sting și obligațiile accesorii. Tot prin intermediul instituției compensație, se stingeau și garanțiile creanțelor puse în balanță, ceea ce nu era întotdeauna în interesul debitorului. Din acest motiv, debitorul avea alegerea invocării compensației pe cale de excepție sau, dimpotrivă, păstrarea acțiunii separate împotriva reclamantului, după cum judecătorul nu era ținut de excepția de compensațiune a pîrîtilui din proces.

Era necesară îndeplinirea cumulativă a cîtorva condiții, pentru ca excepția de compensație să poată fi susținută în proces și anume:

- în primul rînd, chiar dacă, în general, cauza obligațiilor ce urmau a fi compensate nu avea o importanță capitală, nu puteau fi operate; - în al doilea rînd, datorită faptului că acest mijloc excepțional ținea loc de plată, era necesar, în viziunea unei constituțiuni imperiale, să existe similitudine, identitate de obiect al datoriilor, întrucît creditorul nu putea fi dezavantajat prin oferirea a unui alt bun decît cel pretins
- în al treilea rînd, compensația putea fi operată doar cu privire la datoriile ajunse la termen și în limitele exigibilității lor, cu excepția cazurilor în care termenul era unul de grație, acordat debitorului printr-o sentință anterioară. - în sfîrșit, în al patrulea rînd, în Codul lui Justinian, este precizată condiția ca debitele compensate ale părților să fie personale .

b. Pactum de non petendo

Un alt mod de stingere a obligațiilor este pactum de non petendo, spre deosebire de plata fictivă și de acceptilație, care aveau darul de-a stinge obligația în sine, de-a o desființa, ca și cum n-ar fi existat, pactul de neexecutare a obligației reprezenta o excepție în cel mai pur sens al cuvântului.

Pactul remisoriu a fost imaginat ca o înțelegere intervenită între părți, în sensul: - fie al amânării plății de către debitor a datoriei sale ;

- fie chiar al abolirii, respectivei plăți. În funcție de importanța, de întinderea cu care opera excepția pusă la dispoziția debitorului, aceste pacte au fost divizate în două mari categorii:

- pactum de non petendo in personam ; - pactum de non petendo in rem.

Prima formă a pactului in personam, erau prevăzute excepții de neexecutare a plății cu un caracter restrictiv, în sensul limitării lor. A doua formă de remitere de datorie, aceea reală pactum in rem nu era, de principiu, supusă restricțiilor amintite la pactum in personam.

c. *Transactio*

Prin tranzacție avem acea înțelegere intervenită între părțile unui raport obligațional, înțelegere bazată pe concesi reciprocă și încheiată, în scopul stingerii unui conflict deschis pe seama respectivului raport de obligație sau, mai mult, tocmai în vederea prevenirii degenerării raportului obligațional într-unui conflictual, judiciar. Încheierea tranzacției putea fi printr-o convenție specială sau prin pacte simple, ceea ce și atrăgea forța obligatorie. Violența și dolul continuau să constituie vicii fundamentale ale convenției tranzacționiste, după cum descoperirea de noi titluri, de noi drepturi legate de raportul obligațional, fără a invalida forța tranzacției. Efectele concrete urmărite de părți prin încheierea unei tranzacții erau:

- în primul rând, la fel ca în întreaga materie a convențiilor, și în privința tranzacțiilor era operant principiul relativității convențiilor, doar în raporturile succesoriale, în mod cu totul excepțional, tranzacția părților era opozabilă terților;
- în al doilea rând, tranzacția reprezenta un mijloc de apărare eventual în procesele civile ; cu alte cuvinte, dădea naștere unei excepții în apărare și nu unei acțiuni.
- în al treilea rând, în caz de neexecutare a obligațiilor, aceasta își schimba caracterul de simplu pact într-un contract nenumit, ceea ce-i atrăgea părții îndrituite, posibilitatea acționării în justiție a celeilalte părți
- în al patrulea rând, tranzacția urmărea să limiteze obiectul eventualei dispute pe seama obligației la ceea ce părțile înțelegeau să negocieze, ceea ce însemna că tot ceea ce nu intra în perimetrul discuțiilor lor tranzacționiste rămânea sub imperiul regulilor generale ce guvernau sursele obligațiilor lor; cu alte cuvinte, indiferent de caracterul de generalitate al termenilor folosiți în tranzacție, aceasta nu putea fi extrapolată la drepturi și obligații nenegociate sau netranzacționate.

d. *Praescriptio temporalis*

Este o instituție controversată, deoarece nu a fost acceptată în dreptul roman ca mijloc propriu-zis de stingere a unei obligații. Romanii credeau în perpetuitatea obligației nestinse. Apoi, obligațiile civile se puteau transforma în obligații naturale, ceea ce le făcea imprescriptibile. Jurisprudența romană nu-i conferă prescripției extinctive un rol distinct în rândul normelor de drept material, această instituție rămâne una esențialmente procedurală, una prin care singurul efect urmărit este acela al transformării unor obligații de *jus civile* în obligații de *jus naturale*, cu toate consecințele care decurg de aici.

Praescriptio temporalis se pornește de la interpretarea unui titlu din *Pandectele* justiniene, titlu întreg rezervat ipotecii, în cuprinsul căruia se precizează că *actio hypothecaria* nu se prescrie decât după un interval de 40 de ani, interval calculat din momentul intrării creditorului ipotecar în posesia bunurilor stabilite ca garanții reale pentru o creanță. Pe de altă parte, pentru prescrierea unei acțiuni personale, acțiune rezultată dintr-o creanță, unde erau suficienți 30 de ani.

Jurisprudenții romani, ca și legiuitorul civilist european din secolul al 19-lea, nu au imaginat prescripția ca mod propriu-zis de stingere a obligației, ci transformarea unui drept protejat *de jus civile* într-unul aflat sub guvernarea *lui jus naturale*.

Non-repetițiunea plății prescrise este și astăzi proba înțeleptei convingeri că dreptul subiectiv, nu piere.

e. *Ajungerea la termenul extinctiv*

Prin convenția de bază, părțile unui raport obligațional puteau stabili un termen extinctiv la a cărui ajungere obligația *in integrum* sau doar unele dintre componentele ei se stingeau. Spre deosebire de tranzacție, această formă particulară de stingere era statuată înainte sau o dată cu contractul de bază.

f. *Împlinirea condiției extinctive*

Pornind de la aceia că obligațiile puteau fi încheiate nu doar sub modalitatea termenului extinctiv, ci și sub aceea a condiției extinctive.

Mutatis mutantis, împlinirea condiției extinctive conducea la stingerea obligației, stingere care purta caracteristicile celei prevăzute sub denotațiunea *mutuus dissensus* ori sub aceea a remiterii de datorie.

La fel, fiind o modalitate a obligațiilor, condiția extinctivă a făcut obiectul cercetărilor noastre în materia aferentă modalităților obligațiilor ca diviziuni particulare ale raporturilor obligaționale.

3. Modurile de stingere a obligațiilor *ipso jure*

Varietatea mai multor moduri de stingere a obligațiilor în dreptul privat roman ele au fost grupate în următoarele:

- *solutio* (plata); - *confusio* (confuziunea); - *iertarea de datorie*; - *mutuus dissensus* (consimțământul mutual); - *impossibilium nulla obligatio* (imposibilitatea îndeplinirii obligației); VI - *causae lucrativae* concurente.

Modurile de stingere *ipso jure* operează diferit de cele grupate în acelea *per exceptionem*:

- pactul remisoriu - *pactum de non petendo*; - *compensatio*; - *transactio*.

a. *Solutio* (plata)

Pornind de la aceia că în viziunea fundamentală modernă asupra plății, termenul „plată” comportă două accepțiuni majore, care în legia civila sînt încrustate.

1. în sens juridic, noțiunea de „plată” semnifică executarea integrală a unei prestațiuni datorate, indiferent care ar fi obiectul juridic al obligației ce trebuie stinsă;
  2. în sensul curent al termenului, plata are o semnificație restrînsă, vizînd doar vărsămîntul unei sume de bani de către debitor în contul creditorului său în vederea stingerii unei obligații.
- Sensul juridic sau „tehnic” al termenului nu trebuie asimilat unei noțiuni mai complexe, care implică și plata, și anume, „darea în plată” (*datio in salutem*).

1. *Condițiile juridice ale plății valabile*

- obiectul plății; - cui trebuie să i se facă plata; - cine poate plăti; - data efectuării plății; - locul în care se face plata; - cheltuielile aferente efectuării plății. Acestea sînt condițiile indispenabile pentru ca o plată să producă efectul.

A) *Obiectul plății*

Avem niște condiții pentru ca o plată să fie considerată perfectă.

- debitorul să plătească exact ceea ce constituia obiectul însuși al obligației;
- plata lucrului să fi fost făcută integral.

În ceea ce privește obligația de plată exact a lucrului datorat, în cadrul obligației de tip *dare*, trebuie să distingem între două subcategorii: - obligațiile avînd drept obiect un bun de gen (*genus*);

- obligațiile referitoare la bunuri de specie (*species*).

În cazul bunurilor de gen, au fost diferențiate plățile sumelor de bani de celelalte bunuri de gen. În privința acestora din urmă, debitorul trebuia să respecte „regula celor trei q”, cum am numit-o noi; cu alte cuvinte, să respecte cele trei criterii: - *quod* (de care?); - *quale* (ce calitate ?); - *quantum* (cît?).

În cazul bunurilor de specie datorate, principiul era acela al restituirii lucrului creditorului în exact specia sa, în individualitatea sa și în starea în care se găsea la data predării lui către debitor, la data livrării efective. Astfel, contrar celor arătate mai sus, pe baza unui nou acord de voință putea fi plătit un alt lucru decît cel datorat *certam* (*in species*).

B) Cui trebuia să-i fie făcută plata ?

După cum știm acesta este, în primul rând, însuși creditorul. Deasemenea creditorul, pentru a putea primi plata trebuia doar să fie capabil, în caz contrar, se putea constata nulitatea plății. În literatură noi întâlnim că creditorul nu era singurul care putea primi plata ce i se cuvenea din partea debitorului, în numele lui puteau fi abilitați unii terți fie în mod expres, fie în mod tacit și aceștia pot fi:

- *pater familias* pentru impuberul neemancipat; - *tutorele* pentru pupil; - *curatorul* pentru cel pus sub interdicție etc. De asemenea, erau pe deplin valabile plățile făcute către persoane ce se situau legal în locul creditorului, de exemplu : - *cesionarul* în cadrul cesiunii de creanță; - *succesorul legal* față de creditorul succesiunii; - *succesorul testamentar* sau legatarul față de un creditor al lui.

C) Cine poate plăti ?

Cu toții știm că plata celor datorate poate fi efectuată personal ori de către debitor, ori de către un mandatar al său; o persoană la fel de interesată în efectuarea plății precum debitorul din raportul obligațional de bază, dar care acționează în numele și pentru acesta din urmă. Cel mai invocat caz, în acest sens, este acela al fidejursorului. Mai mult decât atât, aceleași *Institute* rețin posibilitatea ca și o persoană neautorizată de către debitor să-1 poată plăti pe creditor pentru a-1 desărcina pe debitor. Un lucru important este că terțul interesat putea efectua plata chiar și în disprețul opoziției din partea debitorului.

Cît privește persoana plătitorului, acesta trebuia să fie proprietarul bunului dat cu titlu de plată și, firește, să fi fost capabil de alienarea bunului. Normele referitoare la subiecții activi ai plății au trecut în cea mai întinsă proporție în reglementările civiliste moderne. Deasemenea nerespectarea condițiilor referitoare la subiectul activ al plății putea atrage, în dreptul roman la epoca lui Justinian, nulitatea acesteia. Dar excepția de nulitate nu viza două categorii de plăți; este vorba de următoarele

- plata bunurilor consumabile (*quae primo usu consumuntur*) și care au fost cu bună-credință consumate;
- plata constând într-o sumă de bani și care, tot de bună-credință, a fost cheltuită.

D) Data, locul și cheltuielile aferente efectuării plății

1. Data plății.

Data plății era diferențiată după cum urmează: - în cadrul obligațiilor încheiate sub modalitatea termenului, la data expirării termenului stabil;

- în cadrul obligațiilor pure și simple, plata trebuia făcută imediat.

În cazul în care creditorul refuza plata la termenul convenit sau cel aferent naturii obligației, intervenea procedura de punere în întârziere a creditorului cu toate consecințele juridice deja expuse.

Locul plății În absența unei astfel de înțelegeri, *judex* trebuia să distingă între trei categorii de locuri ale plății, după cum urmează:

- în cazul datoriilor avînd ca obiect bunuri de gen (*genus*), locul plății era acela al domiciliului debitorului;
- datoriile reprezentînd bunuri de specie, certe (*speciae*) erau plătite în locul unde acestea se găseau la data exigibilității obligației;
- în sfîrșit, datoriile bănești erau urmărite pentru plată la domiciliul debitorului pîrît prin *actio de eo quod certo loco*

Ei bine, într-o asemenea ipoteză, principiul general era acela al incumbării respectivelor cheltuieli debitorului plății principale. Principiul căderii cheltuielilor ocazionate de efectuarea plății în sarcina debitorului a fost asumat și de dreptul civil modern.

2. Efectele plății

Plata valabil făcută producea efectul principal al stingerii obligației. Acest efect era însoțit de stingerea unor obligații accesorii, adiacente, născute din raporturi de garanție reale

3. Imputația plății

Sunt cazuri complexe în care părțile își dispută drepturi născute din obligații de naturi diferite, din surse diferite, cu termene și condiții diferențiate etc. Tocmai din acest motiv, fiecare plată trebuie să poarte specificațiunea raportului juridic în virtutea căruia este efectuată, pentru a nu fi lezate interesele legitime ale părților. Dar dacă debitorul nu făcea nici o mențiune a contului în care presta plata, concomitent cu o insuficiență a plății în raport cu datoriile cumulative la același creditor? Ei bine, în acest caz, sub denumirea generică de imputație a plății, intra în acțiune un set de reguli de ordonare a plăților.

a) Imputația plății datoriei purtătoare de dobânzi (daune moratorii)

Conform unei constituțiuni imperiale reținute în cuprinsul *Codex-ului* lui Justinian, imputația plății insuficiente se făcea pe seama daunelor moratorii (dobânzilor).

b) Imputația plății în caz de pluralitate de datorii

Regula fundamentală în această primă ipoteză este, și de această dată, favorabilă debitorului, în sensul că el are privilegiul de a selecta și declara în momentul plății datoria pe care înțelege să o stingă din pluralitatea de datorii față de creditor. Dacă debitorul a omis să facă imputația plății, creditorul îi va prelua rolul, scop în care va elibera o chitanță pe seama datoriei celei mai oneroase dintre cele acoperibile prin plată, operațiune cenzurabilă de către *judex*. În acest caz, important era ca datoriile pentru care creditorul a operat selecția în locul debitorului să fi fost, toate, exigibile. În ipoteza în care nici debitorul și nici creditorul nu operau imputațiunea plății, intrau în acțiune dispozițiile supletive ale normelor pretoriene, în acest caz, întâlnim o pluralitate de soluții alternative, după cum urmează: - înainte de toate, legea prevedea imputația datoriilor exigibile vechi și lichide ;

- dacă printre datoriile exigibile se găseau debite purtătoare de dobânzi, era aleasă datoria cu dobânzile cele mai ridicate pentru ca imputația plății să se efectueze în favoarea debitorului cu privire la datoria cea mai oneroasă;

4. Proba plății

Un element indispensabil în efectuarea plății era demonstrarea ei de către debitor. Printr-o constituțiune imperială înscrisă în *Codex-ului* lui Justinian se reține naturala regulă de principiu, aceea după care proba efectuării plății îi incumbă debitorului. În lipsa chitanței, în cazul obligațiilor dovedite cu înscrisuri, puteau fi prezenți cinci martori de bună reputație care să confirme efectuarea plății în instanță.

b. *Confusio* (confuziunea)

Situația în care una și aceeași persoană, din cauze diferite, reunește în cadrul unui complex de raporturi obligaționale două calități bipolare : de creditor și debitor.

Exemplu creditorul a decedat, iar debitorul avea și calitatea de succesori legal al respectivului creditor, calitate în virtutea căreia a acceptat pur și simplu (nu sub beneficiu de inventar) succesiunea. Este evident că, într-o astfel de ipoteză, prin efectul succesiunii acceptate pur și simplu, debitorul a ajuns să cumuleze dubla calitate (debitor-creditor) și, pe cale de consecință, să opereze confuziunea patrimoniilor, ceea ce producea stingerea parțială sau totală a obligației avute în vedere. În cazul în care raportul obligațional este unul plural, cu pluralitate negativă (cu mai mulți codebitori solidari), faptul că operează confuziunea cu privire la unul dintre codebitori, nu atrage, automat, stingerea obligației. De asemenea, obligația nu se stinge prin efectul confuziunii patrimoniilor atunci când respectiva *confusio* îi avea ca protagoniști pe creditor și pe fidejutor; ceea ce se stingea era cel mult obligația adiacentă de cauțiune a fidejutorului; este regula reținută de un text al *Pandectarum* justiniene.

Nu la fel stăteau lucrurile însă în privința eventualilor garanți ce însoțeau creanța. Fidejursorii, fiind străini de noua convenție a succesoriului-creditor, rămâneau în continuare liberați de obligațiile lor de garanție. O altă regulă în materie de confuziune a fost exprimată sub forma unui principiu de drept; Este o regulă ce-a fost exprimată pe seama cazurilor în care confuziunea opera între debitorul principal și fidejutor, cazuri în care obligația principală o absorbea pe aceea accesorie, de fidejusiune. Nu la fel stăteau lucrurile când opera confuziunea între cofidejutori și când obligațiile lor de fidejusiune continuau să subziste în beneficiul părților obligației principale.

c. *Impossibilium nulla obligatio*

Ce se întâmpla în cazul pieririi totale a unui bun de specie datorat de către debitor ? Soluția aleasă de Justinian și exprimată ca atare în *Instituțiunile* sale a fost aceea a stingerii obligației debitorului. Condiția liberării debitorului de datorie era aceea ca bunul de specie și cert să fi pierit înainte de momentul punerii în întârziere a respectivului debitor (*debitor speciei, interitur rei liberatur*) și, firește, dispariția sau distrugerea bunului să fi fost pusă pe seama cazului fortuit ori a cazului de forță majoră.

Imposibilitatea fortuită de executare ducea la stingerea obligației, nu doar atunci când era vorba de o obligație de tip *dare* cu privire la un bun cert I-a fost asimilată bunului cert și obligația strict personală de a face ceva, deoarece cazul fortuit anterior punerii debitorului în întârziere se putea consuma și pe seama capacității, talentului sau forței sale de creație, cum consemnează literatura pandectistică a compilatorilor justinieni. Când însă obligația nu devenea imposibilă din pricina unor elemente extranece voinței debitorului, ci doar mai dificil de pus în operă, ei bine, ea subzista, nu se stingea, chiar dacă pentru subzistența ei debitorul ar fi trebuit să depună eforturi suplimentare, ori creditorul ar fi trebuit să accepte prelungirea termenului de execuție.

d. Iertarea de datorie

Prin forța tradiției, iertării de datorie i se atribuie accepțiunea de remitere de datorie. Dacă am avea în vedere însă că în Epoca Veche, datornicul, fiind la dispoziția creditorului său era deseori asimilat, *formamentis*, ereticului delincvent, vom aprecia mai curînd ca iertare de datorie ceea ce juriștii formalști numesc „remitere de datorie”. Prin definiție, remiterea de datorie reprezintă, în dreptul lui Justinian, un act prin care un creditor renunță la creanța sa. Acest act poate fi :

- un act unilateral (cazul creditorului care, printr-un legat testamentar, îl iartă de datorie pe un debitor);
- un act bilateral (atunci când renunțarea la datorie este urmarea încheierii așa-numitelor convenții liberatorii).

Deosebit, remiterea de datorie putea fi făcută prin:

- acte formaliste, de drept strict (*stricți juris*), dacă debitul izvora dintr-un astfel de act (în observarea principiului simetriei actelor juridice), cum ar fi *per aes et libram* (cu arama și balanța);
- după cum putea să se consume printr-un act fictiv (*imaginarisolutio*), dacă obligația se născuse dintr-un contract *verbis* (pentru a fi respectat același principiu al analogiei juridice);
- și, în sfîrșit, se putea realiza și prin simple pacte (așa-numitele pacte remisorii, *in rem, sive in personam*), acestea din urmă fiind moduri excepționale de stingere a datoriei, alături de tranzacție (*per exceptionem*).

Încheiere:

Orice raport juridic dă naștere, modifică și stinge drepturi și obligații.

Despre importanța mai mare sau mai redusă a unor instituții de drept noi ne putem da cu concluzia în urma cercetării lor din mai multe puncte de vedere și în raport cu principiile fundamentale a dreptului pmului. Orice început are un sfârșit de aceea stingerea obligațiilor este un element indispensabil în sistemul de drept din cele mai vechi timpur și pînă astăzi. Dar varietatea lui de executare sa făcut simțită însăși din dreptul privat roman și sa extins pînă în prezent în raport de complexitatea dezvoltării dreptului la etapa actuală. Vedem din lucrare că în dreptul roman exista două tipuri de stingere a obligațiilor. Și anume:

- *Modurile de stingere a obligațiilor per exceptionem.*

- *Modurile de stingere a obligațiilor ipso jure.*

Deasemenea din definiția data înțelegem că fiecare tip de stingere are mai multe moduri de stingere a obligațiilor pe care leam enumerat în lucrare

Necesitatea studierii modurilor de stingere a obligațiilor rezultă însăși din caracterele pe care le posedă, acestea fiind manifestarea de voință bilaterală sau unilaterală cu carater normativ sau individual în vederea executării sau neexecutării raporturilor obligaționale.

Raportul obligațional reprezintă esența unui întreg și complex proces de decizie care are o mare importanță în conducerea societății.

Instituția stingerii a obligațiilor este o instituție veche ceea ce constituie încă un argument în favoarea importanței, pe care acestea o atribuie relațiilor sociale prin conținutul ei. Însăși legislația multor state au împrumutat și chiar au moștenit o gamă întregă de procedee și de instituții care au luat naștere în dreptul privat Roman și dăinuie și astăzi ca niste reguli bine definite sau chiar ca legi de bază și utile în vița zi de cu zi

Bibliografie

- 1. Gheorghe C. Mihai. Inevitabilul Drept. Lumina Lex. București 2002**
- 2. Gheorghe Marinescu. Drept Roman. Brăila 1998**
- 3. Ștefan Cocoș. Drept Roman. Lumina Lex. București 1998**